

Bijlage 1 Beleidskader

1 Nationaal beleid

De Nota Ruimte (2005) legt meer ruimtelijke verantwoordelijkheid bij provincies en gemeenten. Het Rijk stuurt alleen nog op hoofdlijnen en richt zich daarbij vooral op de nationale ruimtelijke hoofdstructuur. Daarbuiten treedt het Rijk terughoudend en selectief op. Wel wordt een zekere te handhaven (ruimtelijke) basiskwaliteit omschreven.

NOTA RUIMTE

Aan dorpen en landelijk gebied worden mogelijkheden geboden te voorzien in de eigen woningbehoefte. Er dient rekening te worden gehouden met de kwaliteiten die in het gebied aanwezig zijn. Deze kwaliteiten betreffen onder meer cultuurhistorie, landschap, natuur en water. Dit betekent in de meeste gevallen dat een eventuele uitbreiding van een dorp zal moeten bijdragen aan de kernkwaliteiten van het aanwezige landschap.

Om de aanwezige landschappen te behouden en te 'ontwikkelen met kwaliteit', heeft het Rijk twintig landschappen in Nederland aangewezen als Nationaal Landschap. Doel van de aanwijzing van de Nationale Landschappen is dat de kwaliteit van het landschap in deze gebieden wordt behouden en versterkt. Terwolde valt binnen de begrenzing van het Nationaal Landschap Veluwe. Algemene kernkwaliteiten van de Veluwe zijn het schaalcontrast van zeer open naar besloten, actieve stuifzanden en de grootte en aaneengeslotenheid van het bos. Terwolde valt binnen het deelgebied van de Noordelijke IJsselvallei. Deze wordt gekenmerkt door een gave gradiënt en ensemble van kom - oeverwal - uiterwaard. Deze oeverwallen liggen onder andere bij Terwolde. Karakteristiek is een kleinschalige oeverwal met afwisseling van buurtschappen en verspreide bebouwing, grasland en bouwland, onregelmatige blokverkaveling en houtsingels tussen de landwegen. De boerderijen zijn van oudsher ontstaan in buurtschappen en verspreid rond het oude bouwland. Rond Nijbroek is een markante veertiende-eeuws verkavelings- en slotenpatroon (slagenverkaveling) te vinden.

NATIONAAL LANDSCHAP
VELUWE

Nederland kent 162 Natura 2000-gebieden. Dit Natura 2000 netwerk bestaat uit gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en aangemeld onder de Habitatrichtlijn. Beide Europese richtlijnen zijn belangrijke instrumenten om de Europese biodiversiteit te waarborgen. Alle Vogel- of Habitatrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben.

NATURA 2000-GEBIED

De uiterwaarden van de IJssel zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, een belangrijk broedgebied voor soorten van natte, ruige graslanden (porseleinhoen, kwartelkoning) en drijvende waterplantenvegetaties (zwarte stern) en is daarnaast van enig belang voor soorten van bosrijke watergebieden met voldoende vis (aalscholver, ijsvogel). Ook is het gebied belangrijk als rust- en foerageergebied voor aalscholver, kleine zwaan, wilde zwaan, kolgans, smient, slobend, tafeleend, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, kievit, grutto en reuzenster en van belang voor fuut, kleine zilverreiger, lepelaar, grauwe gans, krakeend, wintertaling, wilde eend, pijlstaart, kuifeend, visarend,

slechtvalk, scholekster en tureluur. Voor de wilde zwaan, kolgans, kievit en de grutto is het één van de belangrijkste gebieden in Nederland.

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van deze gebieden. Als een activiteit mogelijk van invloed is of kan zijn op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied of Beschermd Natuurmonument, dan is een vergunning noodzakelijk. Dit kan ook nodig zijn voor projecten die buiten het beschermd gebied liggen, maar wel mogelijk van invloed zijn op de instandhoudingsdoelstellingen binnen het gebied, de externe werking.

In 2009 zal de provincie Gelderland het beheerplan voor de uiterwaarden van de IJssel opstellen, waarna de definitieve aanwijzing kan plaatsvinden. Daarmee zijn de te beschermen waarden en het beheer ervan concreet gemaakt.

ECOLOGISCHE HOOFD- STRUCTUUR

Het Rijk beschermt en ontwikkelt de Nederlandse natuur ook door de aanwijzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur zijn de ten oosten van Terwolde gelegen uiterwaarden van de IJssel, maar ook De Matanze en De Mijntjes, aangewezen. De IJssel is ook een belangrijke schakel in het kader van Ruimte voor de Rivier.

RUIJTE VOOR DE RIVIER

De PKB Ruimte voor de Rivier dient twee doelen: primair waarborging van voldoende veiligheid en als tweede doel verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Daarbij hoort een concreet maatregelenpakket voor de korte termijn en een doorkijk voor de lange termijn. Voor de Rijntakken (waaronder de IJssel) streeft het Rijk naar een combinatie van maatregelen in het winter- en zomerbed van de rivieren (buitendijks) met dijkverleggingen en stedelijke bypasses. Binnen de grenzen van de gemeente Voorst wordt gekeken naar maatregelen bij Deventer en Zutphen, waar voor de korte termijn een grootschalige dijkverlegging in de Voorster Klei is opgenomen. In de buurt van het dorp Terwolde, echter niet binnen de grenzen van de gemeente Voorst, zijn er maatregelen voor de oostkant van de IJssel (Keizers- en Stobbenwaarden en Olsterwaarden). Hier wordt ter hoogte van Terwolde een 100 m brede geul gegraven over de gehele lengte van de uiterwaard en worden de dwarskades verwijderd.

Voor de lange termijn is ten zuiden van Terwolde een maatregel gepland. In de PKB is hiervoor een ruimtelijke reservering opgenomen die net ten noorden van de Haverkampsweg eindigt. Dit valt buiten de begrenzing van dit bestemmingsplan.

2 Provinciaal beleid

STREEKPLAN 2005

In juni 2005 heeft de provincie haar nieuwe streekplan vastgesteld. Het overgangsrecht van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening uit 2008 regelt dat het huidige streekplan van rechtswege een structuurvisie wordt.

In dit streekplan verwoordt de provincie haar eigen algemene ruimtelijke beleid en geeft dat een plaats naast het specifieke regionale beleid van de stede-

lijke netwerken, zoals de regio Stedendriehoek waartoe de gemeente Voorst behoort.

Binnen het bestaande bebouwde gebied krijgen gemeenten veel vrijheid om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in te passen. Wel dient er zo goed mogelijk te worden aangesloten bij de kwaliteiten van de locatie zelf en/of die van de directe omgeving. Oog hebben voor de ontstaansgeschiedenis, bereikbaarheid, groenvoorzieningen en duurzaamheid zijn daarbij van belang. Bij herinrichting van woongebieden speelt de leefbaarheid een belangrijke rol.

Ten oosten van Terwolde ligt de IJssel en liggen de uiterwaarden die in het kader van de ecologische hoofdstructuur deels als natuurgebied en deels als verwevingsgebied zijn aangewezen. De Mijntjes zijn aangewezen als natuurgebied, met een zone richting de IJssel, dat als verwevingsgebied is bestemd. In de polder ten westen van Terwolde is een zoekgebied aangewezen voor windenergie.

Eind 2009 is het provinciaal Waterplan 2010-2015 vastgesteld. In het plan staan de doelen voor het waterbeheer, de maatregelen die daarvoor nodig zijn en wie ze gaat uitvoeren. Voor oppervlaktewaterkwaliteit, hoogwaterbescherming, regionale wateroverlast, watertekort en waterbodems gelden provinciebrede doelen. Voor een aantal functies, zoals landbouw, natte natuur, waterbergingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, zijn specifieke doelen geformuleerd.

Ten aanzien van Terwolde is de verplichte implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van belang. Voor de KRW worden grond- en oppervlaktewaterlichamen aangewezen, de huidige ecologische toestand wordt vastgelegd en er worden doelen opgenomen. Ook worden maatregelen voor verbetering van de grondwaterkwaliteit opgenomen. Het toevoerkanaal en de wateringen vallen hieronder. Het waterschap zet hier in op natuurvriendelijke oevers. Tevens het waterschap Veluwe zet zich hierop in, in het Waterbeheerplan Veluwe 2010-2015.

WATERPLAN GELDERLAND
2010-2015 / WATERBE-
HEERPLAN VELUWE 2010-
2015

3 Regionaal beleid

De gemeenten in de regio Stedendriehoek hebben gezamenlijk een regiovisie opgesteld (mei 2007). Deze visie vormt de integrale afstemming tussen de ruimtelijke opgaven binnen de regio en is beleidsmatig al grotendeels verwoord bij de beschrijving van het streekplan.

Het regionale programma voor wonen en werken moet zoveel mogelijk gebundeld en gekoppeld worden aan knooppunten van infrastructuur binnen het bundelingsgebied van de Stedendriehoek. Tot dit bundelingsgebied behoort het merendeel van de gemeente Voorst. Terwolde valt deels binnen het bundelingsgebied, namelijk De Wijk. De verhouding van circa 75% bouwen binnen bundelingsgebied en circa 25% hierbuiten, geeft aan dat er ook buiten het bundelingsgebied mag worden gebouwd.

REGIONALE STRUCTUURVI-
SIE STEDENDRIEHOEK 2030

De verstedelijkingsopgave is zowel gericht op inbreiden als uitbreiden. Bij inbreiden is herstructurering niet alleen voorbehouden aan de steden, maar vindt evenzeer plaats in de bestaande dorpen. Bij uitbreiding wordt gestreefd naar gedifferentieerde vormen en locaties met inachtneming van de te bepalen zoekzones voor verstedelijking en de betreffende gebiedskwaliteiten. Wat betreft wonen wordt voor de dorpen binnen het bundelingsgebied ingezet op het realiseren van de autonome woningbehoefte plus een deel van de regionale woningbehoefte zover het 'landelijk en dorps wonen' betreft.

In de visie ten aanzien van natuur en landschap is voor onder andere De Wijk van belang dat de oeverwallen versterkt worden aan weerszijden van de IJssel tot een robuuste landschapsstructuur door aanleg van kleinschalige natuur- en bouselementen. De visie voor dorpen en landschap heeft onder andere voor ogen een gecombineerde landschapsontwikkeling met kleinschalige vormen van landelijk wonen (rood voor groen) langs de stuwwalranden en op de oeverwallen langs de IJssel.

REGIONALE STRUCTUURVISIE DE VOORLANDEN
STEDENDRIEHOEK 2030

In 2009 is de Regionale Structuurvisie De Voorlanden Stedendriehoek 2030 voor het niet-bundelingsgebied opgesteld. Met de Regionale Structuurvisie De Voorlanden legt de regio Stedendriehoek de ruimtelijke visie voor het landelijk gebied voor de komende twintig jaar vast. Samen met de in 2007 vastgestelde Regionale Structuurvisie van het Bundelingsgebied ontstaat zo een samenhangend richtinggevend kader voor beleid en uitvoering.

Terwolde wordt ook in deze visie beschreven. Bij de kernendifferentiatie wordt Terwolde ingedeeld bij de levendige dorpen. Kenmerken zijn: een lokaal verzorgend voorzieningenniveau, lokaal ondernemerschap, krimpende bevolking en het is een knoop in stadsgewestelijke en toeristische netwerken. De beleidsinzet voor deze levendige dorpen is:

- Zoveel mogelijk stabiliseren van het verzorgingsniveau;
- Binden van de eigen bevolking;
- Handhaven van kleinschalig lokaal ondernemerschap;
- Ruimte voor kleinschalige recreatieve elementen;
- Economisch hergebruik van leegkomende bedrijfspanden;
- Ontwikkeling van een levensloopbestendige woningvoorraad;
- Verbetering van de regionale bereikbaarheid;
- Faciliteren van lokale initiatieven voor strategische toevoegingen aan de Woningvoorraad;
- Stimuleren van verknopingen in nieuwe zorgnetwerken.

4 Lokaal beleid

De Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst (vastgesteld op 31 januari 2005) geeft een visie op wonen, werken, verkeer en voorzieningen binnen de gemeente Voorst. Voor Terwolde zijn de volgende ontwikkelingen van belang:

- voor Terwolde is een woningbouwprogramma opgenomen van 250 woningen tot 2030, waarvan circa 150 woningen tot 2015;
- ingezet wordt op een uitbreiding van het bedrijventerrein in Terwolde in westelijke richting;

RUIMTELIJKE TOEKOMSTVISIE VOORST

- ontwikkelingsrichting voor woningbouw in Terwolde is ten noordwesten en zuidwesten van de kern en bij De Wijk;
- uitgangspunt is dat de dorpskern compact blijft;
- het bijzondere landschap langs de dijk en rondom landgoed De Matanze in combinatie met doorkijkjes binnen het bestaande lint is een belangrijke kwaliteit van Terwolde, die in stand dient te worden gehouden;
- Terwolde ligt zowel in het deelgebied Uiterwaarden als in het deel Noordelijk Weteringgebied. De uiterwaarden ten oosten van Terwolde zijn aangewezen in het kader van de Ruimte voor de Rivier, de Noordelijke Wetering voor met name grondgebonden landbouw, dat een bijdrage levert aan het behoud van het karakteristieke landschap;
- in het zuiden zijn de Terwoldse Bandijk en De Wijk aangewezen voor ‘platteland vernieuwing, accent landschap’. Hier wordt ingezet op behoud en herstel van landschappelijke en ecologische waarden;
- het in stand houden van een volledig pakket basisvoorzieningen in de vier middelgrote kernen, waar Terwolde toe behoort.

De gemeentelijke woonvisie “Visie op Wonen, een kwalitatief woningbouwprogramma” geeft de kwalitatieve vertaling van het in de Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst gegeven woningbouwprogramma. De belangrijkste ambities zijn het betrekken en betrekken zijn bij de volkshuisvesting.

VISIE OP WONEN, EEN
KWALITATIEF WONING-
BOUWPROGRAMMA

In de woonvisie staan de volgende speerpunten centraal:

- In de periode 2005-2030 moeten er in totaal 3.300 nieuwe woningen worden toegevoegd aan de woningvoorraad in de gemeente;
- De verdeling van de nieuwbouw naar prijsklasse: 40% bereikbaar, 35% middelduur en 25% duur;
- De kansen voor jongeren, ouderen en jonge gezinnen op de woningmarkt moeten verbeterd worden;
- Streven naar 100% levensloopbestendige nieuwbouwwoningen;
- Als richtsnoer is de verhouding tussen huur- en koopwoningen vastgesteld op 50-50.

De gemeente actualiseert in 2010 haar woonvisie. Hiervoor wordt in mei een woonwensenonderzoek uitgevoerd onder de inwoners van de gemeente Voorst. De uitkomsten van dit woonwensenonderzoek geven inzicht in de vraag en aanbod van de woningbouw in de gemeente Voorst en kunnen leiden tot nieuwe speerpunten voor het woningbouwprogramma.

In de Dorpsvisie Terwolde is het ruimtelijke programma voor Terwolde uit de Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst nader uitgewerkt. Hierin is vastgesteld dat er maximaal 125 woningen gebouwd zullen worden in Terwolde. Verspreid over het grondgebied zijn enkele uitbreidingslocaties voor woningbouw aangewezen. Hierbij is rekening gehouden met de opgestelde Uitgangspuntennotitie, waaraan de locaties dienden te voldoen. Deze uitbreidingslocaties vallen niet binnen het plangebied van het bestemmingsplan ‘Terwolde 2012’.

DORPSVISIE TERWOLDE

De belangrijkste beleidsuitspraken uit de Dorpsvisie Terwolde zijn:

- tot 2020 is er in Terwolde plaats voor een woningbouwprogramma van 125 woningen;
- nieuwbouw wordt toegevoegd aan bestaande bebouwingsclusters;
- het (eventueel) beschermde dorpsgebied rondom de kerk wordt gekoesterd;
- openhouden buitengebied tussen dorp, Kolkensteyn en De Matanze en tussen nieuwbouw Kolkstraat en de Bandijk;
- openhouden van belangwekkende doorzichten in lintbebouwing vanaf de voormalige Rabobank tot en met De Wijk;
- het bedrijventerrein Terwolde kan in westelijke richting worden uitgebreid en dient landschappelijk ingepast te worden. In het bestemmingsplan 'Terwolde 2012' wordt dit niet meegenomen;
- naast De Matanze ontwikkelen zich nog twee landgoederen in Terwolde: één tussen Kuiperstraat en Toevoerkanaal en één ten westen van de Twelloseweg ter hoogte van De Matanze;
- de basisschool wordt vernieuwd en uitgebreid tot een brede school. Bij voorkeur vindt dit plaats op de huidige locatie;
- voor een eventuele uitbreidingsbehoefte van de voetbalvereniging wordt ruimte gereserveerd aan de noord(west)zijde van de huidige sportvelden. In het bestemmingsplan 'Terwolde 2012' wordt dit niet meegenomen.

WATERPLAN VOORST
2009-2015

In het Waterplan van de gemeente staat enkele uitgangspunten die voor Terwolde van eblang zijn. Hier is onder andere de wens geformuleerd tot het creëren van open water ten oosten en westen van Terwolde. Tevens zal de overlast van riooloverstorten in het noordoosten moeten worden opgeheven. Medio mei wordt hiervoor vrijstelling aangevraagd. Het toevoerkanaal zal als robuuste waterhang ingericht moeten worden. De Bandijk is aangemerkt als cultuurhistorische dijk.

NIEUWE LANDGOEDEREN IN
DE GEMEENTE VOORST

Landgoederen en buitenplaatsen zijn een beeldbepalend onderdeel van de gemeente Voorst. Het uitgangspunt van de gemeente is, dat bestaande landgoederen en een gezonde landbouw de basis vormen van het groene en recreatieve karakter van de gemeente Voorst. Onder andere nieuwe landgoederen kunnen dit versterken. Met de komst van nieuwe landgoederen kan de bestaande landgoederengordel (het Groene Carré) worden versterkt en kan tegelijk een grote bijdrage worden geleverd aan de ecologische en landschappelijke versterking. Een zoekgebied bepaalt waar nieuwe landgoederen kunnen worden opgericht. Dit zoekgebied ligt onder andere ten zuiden van Terwolde.

LEEFBAARHEIDSONDER-
ZOEK TERWOLDE

Eind 2005 heeft een leefbaarheidsonderzoek plaatsgevonden voor de kern Terwolde. Deze is gebaseerd op een dorpschouw waarin Terwoldenaren en raadsleden het dorp hebben geanalyseerd. Belangrijkste aandachtspunten vanuit deze dorpschouw waren:

- woningbouw nodig voor draagvlak voorzieningen; gefaseerd en op de juiste plek: compact;
- verkeersveiligheid: de drukke N792 houdt ook na de herinrichting de tongen in beweging;
- school (vooral te klein), gymzaal (te laag) en dorps huis (niet functioneel) toe aan grootonderhoud: er leven wensen ten aanzien van een multifunctioneel centrum;
- wens voor een nieuwe sportzaal bij het sportpark;
- kansen gezondheidscentrum;
- aan- en afvoerroute bedrijventerrein nu via één kleine weg: wens tot extra aansluiting;
- Terwolde op de kaart: wandel- en fietsroutes, bewegwijzering;
- IJsselsprong bij Deventer en 3e IJsselbrug als grote bedreigingen.

Tijdens een gehouden dorpsavond is tevens een aantal sterke en zwakke punten naar voren gekomen. De sterke punten betroffen: heerlijk wonen, landelijk/groen/ruimte, ligging aan de IJssel, bereikbaarheid Deventer, mix woningbouw, voorzieningen, verenigingsleven en vrijwilligerswerk en de prognose voor de school. Zwakke punten zijn: de verkeersonveiligheid, parkeren in de bocht tussen cafetaria en supermarkt, te weinig parkeerplaatsen bij voetbalveld, gemis van voorzieningen (apotheek, consultatiebureau, tandarts, sportaccommodatie, zorgcentrum), ontbreken van openbaar vervoer en te weinig activiteiten voor de jeugd.

In de welstandsnota wordt het welstandsbeleid ten aanzien van kleine bouwwerken, zoals dakkapellen, aan- en uitbouwen en bijgebouwen en grotere bouwwerken verwoord. Voor de eerste categorie zijn zogenaamde loketcriteria opgesteld, die 'aan de balie' duidelijk maken of het gebouwd kan worden of niet. Voor de grotere bouwactiviteiten gelden object- en gebiedscriteria.

WELSTANDSNOTA VOORST

Het dorp Terwolde is ingedeeld in meerdere deelgebieden, waarvan voor de bebouwde kom de historische kern, het dorpslint en de naoorlogse gebieden de belangrijkste zijn. Kleine delen van het plangebied vallen binnen de deelgebieden Bandijk en Overig landelijk gebied. Voor de sport- en bedrijventerrein gelden specifieke objectcriteria.

Het historische dijkdorp is van grote cultuurhistorische waarde voor Terwolde. Het welstandsbeleid is gericht op het bewaken van de bouwkundige en ruimtelijke kwaliteit, waarbij de afwisseling in vormgeving, het organische ritme, de ruimtelijke samenhang en de maat en schaal van de bebouwing essentieel is.

De dorpslinten laten de geleidelijke ruimtelijke ontwikkeling van Terwolde zien en zijn daarmee van cultuurhistorische waarde. Het welstandsbeleid is, mede gezien de belangrijke verkeersfunctie en daarmee zichtbaarheid van de dorpslinten, gericht op het bewaken van de ruimtelijke beeldkwaliteit. Het organische ritme, de ruimtelijke samenhang en de maat en schaal van de bebouwing is daarbij essentieel.

De grootste waarde van de naoorlogse woongebieden ligt in de ruime groene opzet van de buurten en de heldere stedenbouwkundige opzet. De woonfunctie is overheersend. In het naoorlogse woongebied wordt een terughoudend welstandsbeleid gevoerd. Hier is het bewaren van een zekere architectonische samenhang binnen gelijksoortige bebouwingsclusters van belang.

Voor alle deelgebieden geldt dat de bestaande gebouwde omgeving het kwalitatieve referentiepunt is voor ieder (omgevingsvergunningplichtig) bouwwerk. Dat wil zeggen dat een bouwkundige toevoeging of verandering de bestaande stedenbouwkundige en landschappelijke structuur, de typologie van gebouwen als uitgangspunt neemt. Voor de historische kern en de dorpslinten is tevens detaillering, kleur en materiaalgebruik belangrijk.

Voor de Terwoldse Bandijk gelden aanvullende gebiedsgerichte criteria. Het welstandsbeleid is gericht op het behouden en versterken van de kwaliteit van de bebouwing.

VERKEERS EN VERVOERPLAN

Het verkeersbeleid van de gemeente is verwoord in het Gemeentelijke Verkeers en Vervoerplan (GVVP). Dit plan is in januari 2010 vastgesteld door de gemeenteraad. Voor Terwolde betekent dit dat de gehele bebouwde kom 30 km/uur gebied wordt met uitzondering van de provinciale weg waar 50 km/uur geldt.